

TEMA BROJA

Nova komunikaciona strategija
za informisanje građana o EU

intervju

Izvršna direktorka CRNVO
Ana Novaković

region

Ekonomska kriza u EU
i politika proširenja

Uvodnik: **Eksploziv**

Vladan Žugić

Pitaju me: *Šta se to stalno dešava sa «Vijestima»?*

Pa dešavalo bi se i bilo kojoj drugoj profesiji da policija i pravosuđe nijesu u stanju da, na vjerodostojan način, riješe ni jedan od napada na medije i novinare čitavu deceniju – od ubistva **Duška Jovanovića**, preko batinanja **Željka Ivanovića**, **Olje Lakić**, zaboravljanja pištolja koji je gradonačelnikov sin potezao na **Mihaila Jovovića**, bombe u dvorištu **Tufika Softića**, paljenja automobila, kamenovanja kancelarija...

Dešavalo bi se to bilo kojoj drugoj profesiji da prvi ministar i dvorske sluškinje u svojim izjavama crtaju mete onima koji obavljaju svoj posao na način koji im se ne sviđa. Eto, zamislite, na primjer, frizere za koje oni u flajerima (uz dužno poštovanje prema tom marketinškom sredstvu), ponavljaju da loše šišaju, da je šamponu koji koriste istekao rok trajanja, da su im farbe pokvarene... I sve to samo zato to ne žele da se pomire sa činjenicom da im opada kosa, da sijede sve brže rastu, ...

Pitaju me: *Ko je to mogao uraditi (naručiti i postaviti eksploziv ispod prozora kancelarije glavnog urednika)?*

Kriminalci čije je ime zabiježeno u crnoj hronici? Malo vjerovatno.

Organizacija (kriminalna, obavještajana, strana, domaća...) koja prokuženoj Vladi, kada su u pitanju sloboda izražavanja i vladavina prava, želi posuti trnje na putu ka članstvu Crne Gore u EU i NATO? Moguće.

Logika bi možda mogla biti da ovo nije uradio vrh vlasti i s njima povezani krugovi jer im ne odgovara zbog EU i NATO. Ali, što ako se vlastima i ne ide u EU i NATO?

Pitaju me: *Što ne promijeniš posao?*

I što onda? Taksista, konobar, bankarski službenik, činovnik – neoprezni vozač, mrzovoljni gost, zavisnik kome treba par stotina eura, suicid zbog male plate. Uvijek će postojati fela koja će misliti i pisati da vlast koja ne radi u interesu svih građana nema legitimitet, bez obzira na izborni rezultat.

Kalendar

05. decembar **Usvojen mehanizam za vraćanje viznog režima** / Savjet ministara EU usvojio mehanizam za privremeno vraćanje režima viza zapadnobalkanskim i svim trećim zemljama ako bi došlo do "naglog porasta neregularnog priliva pridošlica ili neosnovanih zahtjeva za odobravanje azila" iz određene zemlje.
18. decembar **Otvorena poglavlja 23. i 24.** / Crna Gora i Evropska unija u Briselu na Međuvladinoj konferenciji otvorile pet poglavlja, uključujući ključna – 23 i 24, koja se odnose na pravosuđe, temeljna prava, slobodu, pravdu i bezbjednost. Crna Gora i EU otvorile su i poglavlja o javnim nabavkama, privrednom pravu, preduzetništvu i industrijskoj politici. Evropski komesar **Štefan Fule** je naglasio da je važno da crnogorski građani "odmah osjete koristi" i da se "akcioni planovi" za poglavlja 23 i 24 sprovedu u skladu s utvrđenim rokovima. Crnu Goru na Međuvladinoj konferenciji predstavljali potpredsjednici Vlade **Igor Lukšić**, **Duško Marković** i ministra unutrašnjih poslova **Raško Konjević**, dok su EU zastupali Fule i šef diplomatije Litvanije, kao predsjedavajuće Unijom, **Linas Linkevičius**.
26. decembar **Usvojen Program pristupanja Crne Gore EU 2014-2018** / Vlada usvojila Program pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji za period 2014-2018. "Program pristupanja predstavlja efikasan model prikupljanja podataka, izvještavanja i planiranja. Osim što služi kao sveobuhvatan prikaz stanja u državi, njime se definiše obim i dinamika reformi koje su potrebne za dalje prilagođavanje Crne Gore pravnom poretku EU", saopšteno je iz Vlade.
28. decembar **Skupština usvojila Rezoluciju o evropskim integracijama** / Skupština jednoglasno usvojila Rezoluciju o načinu, kvalitetu i dinamici procesa evropskih integracija prema prema kojoj će Vlada morati da se izjasni o negativnom mišljenju Odbora za evropske integracije na pregovaračke pozicije, iako je to mišljenje neće obavezivati da radi nove pregovaračke pozicije. Rezolucija je usvojena na prijedlog predsjednika Skupštine **Ranka Krivokapića** i lidera SNP **Srdana Milića**, nakon što radna grupa i Odbor za evropske integracije nije uspio da se usaglasi o prethodnim verzijama prema kojima Vlada mora ponovo da razmatra pregovaračke pozicije i da ih vrati u roku od 30 dana, ukoliko mišljenje skupštinskog radnog tijela bude negativno.

Spakovani koferi

Pišu:
C. Stefanescu, N. Tsekov
i A. Scherle

Nicu bi najradije ostao u svojoj domovini Rumuniji, u kojoj je 25 godina radio kao električar za jednog velikog ponuđača električne energije na zapadu zemlje. To je prije bilo državno preduzeće koje je preuzeo strani investitor. Posljednjih godina je mnogo njegovih kolega dobilo otkaz, a 45-godišnjak je isprva mogao ostati: "Ali, zbog nedostatka ljudi sam morao raditi dvostruke smjene. Bio sam toliko umoran da sam dva puta zaspao dok sam vozio auto", žali nam se Nicu.

Da bi našao novi posao ili kako bi postao samostalni preduzetnik, treba proći prekvalifikaciju. To je obavezno, iako se radi o području u kojem je radio duže od dvije decenije. Kurs prekvalifikacije košta oko 1, 000 eura i taj bi novac Nicu trebao platiti iz svog džepa. To su više nego dvije prosječne mjesečne plate u Rumuniji. Zato razmišlja da nakon 1. januara 2014. potraži posao u zapadnoj Evropi, na pr. u građevini ili poljoprivredi. Nesiguran je hoće li se odlučiti na taj korak. "Postoji velika opasnost da vas kao stranca s jugoistoka Evrope tamo izrabljuju", kaže Nicu.

Od početka sljedeće godine za građane Rumunije i Bugarske prestaju ograničenja za zapošljavanje koje su uvele neke zemlje EU, među kojima je bila i Njemačka. Ali **Sven-Joachim Irmer**, direktor kancelarije fondacije Konrad Adenauer za Rumuniju i Moldaviju, tvrdi kako u Rumuniji i Bugarskoj "ljudi ne sjede na već spakovanim kovčezima." Za njega je potpuno normalno da građani EU traže posao ili mjesto za studiranje u drugim zemljama, ali o nekakvoj "poplavi" kakvu proriču mnogi mediji u zapadnoj Evropi neće biti niti traga.

Posao u inostranstvu za Rumune i Bugare nije ništa novo. Te države su članice EU od 2007, a i prije ovog roka su se građani tih zemalja mogli zapošljavati i u Njemačkoj, ako su zatražili dozvolu rada pri Saveznom zavodu za zapošljavanje. Visokokvalifikovane osobe koje bi radile u svom stručnom području, članovi njihovih porodica i oni koji su se školovali u Njemačkoj već su bili oslobođeni tih ograničenja

i mogli su slobodno raditi u ovoj zemlji. To znači da od 1. januara ograničenje nestaje prije svega za nekvalifikovane radnike iz Rumunije i Bugarske koji su do sada smjeli raditi u Njemačkoj samo šest mjeseci neprekidno i to obično kao sezonski radnici. Sada oni mogu tražiti i radno mjesto na kojem bi bili i duže od tog roka.

"Razmišljaju" i ostaju u domovini

Ne postoji tačna statistika koliko Bugara i Rumuna nakon 1. januara planira otići u inostranstvo. Po jednom istraživanju OECD-a trenutno u inostranstvu živi već više od tri miliona Rumuna. U Bugarskoj je nedavno jedan institut za ispitivanje javnog mnjenja sproveo anketu o namjerama za odlazak u inostranstvo. Rezultat je pokazao da oko 17% građana Bugarske u dobi između 15 i 55 godina (dakle oko 400.000 ljudi) "razmišlja" da sljedeće godine potraži posao u nekoj drugoj zemlji EU. To nije ništa novo jer je već 2008. čak petina stanovnika Bugarske željela napustiti domovinu.

Dieter Emmert, direktor bugarske kancelarije njemačke firme Grammer, smatra da na njemačkom tržištu rada prije svega tehničari i inženjeri iz Bugarske imaju veoma dobre šanse. On je uvjeren i kako će iskustvo Bugara u Njemačkoj "kasnije biti dragocjeno u razvoju industrije u Bugarskoj". Ali se i on pita: kako će Bugarska kasnije privući te ljude da se vrate u domovinu?

Tim pitanjem se bavi **Mila Natudova**. Nakon prakse u upravljanju preduzećem u SAD ona danas djeluje u udruženju "Tu i tamo" koja okuplja građane Bugarske koji su se obrazovali u inozemstvu. Ona priznaje kako su mnogi Bugari koji se vrate u domovinu često razočarani silnom birokratijom, ograničenim mogućnostima napredovanja i niskim platama. Natudova smatra da se to mora promijeniti kako bi Bugarska bila privlačna za visokokvalifikovane osobe. Ali, usprkos svemu tome, "prema našim ispitivanjima ima sve više ljudi koji su nakon studija spremni vratiti se u Bugarsku", tvrdi Natudova.

Izvor: Deutsche Welle

Nova komunikaciona strategija Vlade za informisanje građana i građanki o EU mora dati odgovore i na neprijatna pitanja

Koliko mene košta EU?

Svetlana Pešić

Vlada Crne Gore je najavila da će u martu 2014. usvojiti novu Komunikacionu strategiju za informisanje o Evropskoj uniji (EU) koja bi u sljedeće četiri godine trebala građanima i građankama dati stvarnu sliku prednosti i obaveza života unutar Unije. Pored strategije, Vlada je najavila da će usvojiti i akcione planove sa detaljno preciziranim aktivnostima koji bi trebalo da budu odraz sveobuhvatne analize, zajedničkog djelovanja Vlade, civilnog društva, akademske zajednice i privrede.

Crna Gora je prvi komunikacionu strategiju dobila 2004. Usvojena je od strane predsjednika Crne Gore, kao predsjedavajućeg Savjeta za evropske integracije, i predstavljala je prvi pokušaj da se proces evropskih integracija, tada još uvijek u početnoj fazi, a na bazi iskustava zemalja regiona, približi građanima i građankama Crne Gore. Dokument nikada nije primijenjen pa se može konstatovati da strategija, osim na papiru, nije zapravo ni postojala.

„Sa druge strane, strategija za period 2010–2014, koja je još uvijek na snazi, predstavlja solidan dokument

i u njenoj izradi su učestvovali predstavnici NVO sektora. Na žalost, njena primjena je izostala i tu je najveći krivac Vlada. Vladi je ovaj dokument bio samo još jedan tehnički „štrik“, koji je trebao inostranoj javnosti da ukaže da je ona posvećena

komuniciranju EU u Crnoj Gori, ali koji nije pratio sistematičan i kontinuiran rad u uključenju javnosti u ovaj proces i naporu da se on učini otvorenim i transparentnim. Ipak, jeste bila korak naprijed u odnosu na prvu strategiju“, kazala je **Ana Vujošević**, koordinatorka programa evropskih integracija u Centru za građansko obrazovanje (CGO) i članica Radne grupe za izradu komunikacione strategije za informisanje javnosti o Evropskoj uniji i pripremama Crne Gore za članstvo za period 2014–2018.

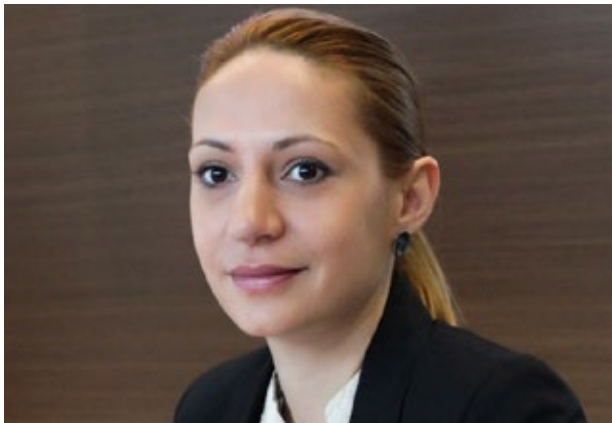
Apsurd je, kaže Vujošević, da su izvještaji o primjeni Strategije u najvećem dijelu činile aktivnosti koje su realizovale NVO, uz neke primjere saradnje

Crna Gora je prvu Komunikacionu strategiju dobila 2004. Usvojena od strane predsjednika Crne Gore, kao predsjedavajućeg Savjeta za evropske integracije, i predstavljala je prvi pokušaj da se proces evropskih integracija, tada još uvijek u početnoj fazi, a na bazi iskustava zemalja regiona, približi građanima i građankama Crne Gore. Dokument nikada nije primijenjen, pa se može konstatovati da ta Strategija, osim na papiru, nije zapravo ni postojala.

sa Ministarstvom vanjskih poslova i evropskih integracija (MVPEI). „Mi smo na tu manipulaciju često ukazivali, ne zatvarajući vrata da pomognemo jedan proces koji je nesumnjivo od suštinskog značaja za dalju demokratizaciju Crne Gore“, podvlači Vujošević.

Stepen podrške građana i građanki procesu evropskih integracija ne mora, a najčešće i nije u direktnoj vezi sa znanjem i informisanošću o specifičnostima ovog procesa. Istraživanje koje je CGO uradio 2011. u okviru realizacije projekta „Evropa u mom gradu“, u devet crnogorskih opština, upravo je pokazalo da, iako je podrška procesu značajno visoka, procenti informisanosti i znanja o EU, njenim politikama, izazovima koje Crnu Goru čekaju na ovom putu su izrazito niski. Posebno zabrinjava nizak stepen znanja i informisanosti studenata i studentkinja, koji se kreće i do 60%, koliko je intervjuisanih potvrdilo da nema dovoljno znanja o ovom procesu. Ovi nalazi potvrđeni su i kroz nalaze Eurobarometra, istraživanja koje se godišnje sprovodi za potrebe Evropske komisije. I pored navedenih rezultata, uz manje oscilacije, stepen podrške članstvu Crne Gore u EU se značajno ne smanjuje, stalno je iznad 60%. Objašnjenje za ove disproporcije treba tražiti u činjenici da se proces evropskih integracija do sada idealizovao i poistovjećivao sa boljim uslovima života. Međutim, pregovori o članstvu u EU mogli bi nerealna očekivanja pretvoriti u nagli pad povjerenja što je iskustvo koje je zabilježeno u mnogim državama koje su koje su već prošle kroz ovaj proces.

Vujošević kaže da situacija trenutno doživljava svoj

Ana Vujošević

preokret jer EU sa više pažnje gleda na ovaj segment integracija i čini se da je dobar trenutak da Crna Gora naučene lekcije inkorporira u novu Strategiju i da ovaj dokument postane obavezujući za Vladu.

„Nije dovoljno da donosioci odluka iz vladajućih struktura samo retorički zastupaju EU, potrebno je da se direktno radi sa građanima i građankama, da u svakom trenutku budu dostupni javnosti da objasne sve aspekte ovog procesa, ma koliko oni nekad bili neprijatni sa stanovišta otkrivanja slabosti ove Vlade“, ocjenjuje Vujošević. Vlada bi, na osnovu iskustva skorajšnjih država članica, morala različite ciljne grupe upoznavati, kako sa pozitivnim, tako i sa „nepopularnim“ aspektima

procesu integracije – od odgovora na jednostavna ali nekima životno važna pitanja, poput onih da li se u Crnoj Gori može peći rakija kao do sada ili da li se na pijacama mogu prodavati jabuke različitih veličina, do koliko će neki privrednik morati da investira, primjera radi, u mesnoj industriji da bi mogao da izvozi na tržište EU i da li se može i na koji način uopšte boriti sa konkurencijom na

ogromnom tržištu od preko pola milijarde stanovnika. U Hrvatskoj je uz komunikacionu strategiju Vlade bila uspostavljena i komplementarna strategija Delegacije EU u Hrvatskoj. Njen je cilj, takođe, bio podići svijest građana i građanki o značaju procesa integrisanja u EU, te se u tom smislu nadovezivala na aktivnosti Vladine strategije. Delegacija je za te namjene svake godine izdvajala posebna sredstva kojima je finansirala projekte civilnog društva i akademske zajednice koji su bili usmjereni prema tom cilju. Sprovedenje ove strategije u velikoj mjeri doprinijelo informiranosti građana i građanki o EU što je otvorilo različite metode komuniciranja, uključujući one na lokalnom nivou.

Komunikacijske aktivnosti u Hrvatskoj finansirale su se iz budžeta tadašnjeg Ministarstva vanjskih poslova i evropskih integracija, pri čemu je značajan dio usmjeren na lokalni nivo. Jedna četvrtina sredstava bila je namjenjena županijama, pri čemu je njihova visina zavisila od stepena aktivnosti i efikasnosti županija. U uslovima recesije i potrebe smanjivanja budžetskih izdataka, komunikacijske

Više neće biti dovoljno da donosioci odluka iz vladajućih struktura samo retorički zastupaju EU, potrebno je da se direktno radi sa građanima i građankama, da u svakom trenutku budu dostupni javnosti, da objasne sve aspekte ovog procesa, ma koliko oni nekad bili neprijatni sa stanovišta otkrivanja slabosti ove Vlade, podvlači Ana Vujošević

aktivnosti su bile bitno ograničene, što je dijelom bio razlog ograničenog dometa strategije. Hrvatska je prvu komunikacionu strategiju donijela još u oktobra 2001, da bi Sabor 27. januara 2006. godine usvojio Komunikacionu strategiju za informisanje hrvatske javnosti o EU i pripremama za članstvo. Dr Višnja Samardžija, šefica Odsjeka za evropske integracije u Institutu za razvoj i međunarodne odnose (IRMO) je u razgovoru za Evropski puls pojasnila načine koji su primijenjeni u Hrvatskoj za informisanje građana i građanki.

“Strategija se tokom pregovora sprovodila korištenjem različitih metoda i načina informisanja građana. Mogu se izdvojiti redovne konferencije za novinare o različitim temama, polugodišnja ispitivanja javnog mnjenja, publikacije i serijske publikacije (brošure, časopisi), internetske stranice, mreža Euro informacijskih tačaka, specijalni projekti (na pr. sedmica Evrope), stručne konferencije, prezentacije, predavanja, seminari, radionice, besplatni informativni telefonski portal i druge informacione kampanje. Nacionalni forum za pristupanje Evropskoj uniji uveden je po modelu koji je razvila Irska i pokazao se vrlo uspješnim naročito na lokalnom nivou. Uspostavljena je saradnja s medijima (obrazovne i informativne emisije posvećene različitim temama integrisanja u EU)”, objašnjava Samardžija.

Hrvatska je kao zemlja kandidatkinja u završnoj fazi pristupnih pregovora bila suočena s relativno niskom podrškom građana i građanki integracijskom procesu. Pregovarački proces je i u Hrvatskoj od strane civilnog društva ocijenjen kao nedovoljno otvoren, a same pregovaračke pozicije nijesu bile u dovoljnoj mjeri dostupne stručnoj i široj javnosti.

Kako je naglasila Samardžija, upravo je zbog toga bilo važno intezivirati komunikacijske aktivnosti u završnoj etapi pregovaračkog procesa, prije

Višnja Samardžija

Igor Lukšić

Nacionalni forum za pristupanje Evropskoj uniji u Hrvatskoj uveden je po modelu koji je razvila Irska i pokazao se vrlo uspješnim naročito na lokalnom nivou, kaže dr Višnja Samardžija, šefica Odsjeka za evropske integracije u Institutu za razvoj i međunarodne odnose

spvođenja referenduma o pristupanju EU. To je na izvjestan način bilo zacrtano i postojećom Strategijom i predviđeno kao pojačana informativna kampanja koja bi trebala započeti godinu dana prije spvođenja referenduma, u partnerstvu s medijima i organizacijama civilnog društva.

“Ta je kampanja na kraju nastojala objediniti sve institucije i organizacije civilnog društva čije su aktivnosti vezane uz proces integrisanja u EU, multiplikatore i medije, u cilju sveobuhvatnog informiranja javnosti kako bi građani mogli formulirati stav temeljem pravodobnih i objektivnih informacija”, zaključila je Samardžija. Ministarstvo vanjskih poslova i evropskih integracija Crne Gore je, u decembru, formiralo Radnu grupu koja će raditi na izradi komunikacione strategije za informisanje javnosti o EU i pripremanju Crne Gore za članstvo za period od 2014. do 2018. Radna grupa, koju pored predstavnika državnih organa, čine dva eksperta iz oblasti komunikacija i tri predstavnika nevladinog sektora, treba da utvrdi ključne smjernice

za što šire i kvalitetnije informisanje javnosti o aktivnostima koje se realizuju u sveukupnom procesu pristupanja EU.

U ovom Vladinom resoru smatraju da nova komunikaciona strategija mora da bude odraz sveobuhvatne analize, zajedničkog djelovanja Vlade, civilnog društva, akademske zajednice, privrede. Ono što je važno, a još uvijek važećom Strategijom nije ispunjeno, odnosi se na akcione planove, monitoring i evaluaciju.

Komunikacionom strategijom bilo je predviđeno donošenje godišnjih akcionih planova, koje bi za svaku godinu pripremalo Ministarstvo za evropske integracije u saradnji sa predstavnicima civilnog sektora, potpisnicima Memoranduma. Monitoring i evaluaciju trebalo je da obavlja Radni tim koji je i učestovovao u pripremi Komunikacione strategije. Takođe, bilo je predviđeno spvođenje periodičnih istraživanja javnog mnjenja, kao važan indikator uspješnosti spvođenja Strategije, ali nikada nije realizovano. Buduća strategija, pored navedenih segmenata koji nijesu realizovani u okviru prethodne, mora jasno definisati strukturu upravljanja, kako interne komunikacije u vladinim institucijama, tako i komunikacije prema građanima i građankama. Takođe, bez operativnog budžeta koji bi Vlada opredijelila za njeno spvođenje teško je i zamisliti uspješnu realizaciju planiranih aktivnosti.

Cilj nam je da sve institucije kvalitetno informišu građane

Savjetnica potpredsjednika Vlade za komunikacionu podršku integracionim procesima **Gordana Radević Jovanović** kaže da su problem gotovo svake komunikacione strategije finansijske i ljudski resursi. U prethodnom periodu smo radili mnogo na finansijskom okviru buduće komunikacione strategije. U saradnji sa partnerima iz Evropske komisije, te kroz bilateralnu podršku, i uz naše resurse, stvaramo okvire da akcioni plan (koji se tiče komunikacione strategije) za narednu godinu bude zasnovan na održivom budžetu.

Takođe, komunikaciona strategija treba da odraz sveobuhvatne analize, te zajedničkog djelovanja Vlade, civilnog društva, akademske zajednice, privrede... U tom smislu, ta razmjena informacija i saradnja na konkretnim projektima treba da bude uspostavljena kroz redovan mehanizam komunikacije, koordinacije i monitoringa na na svim nivoima. I to su upravo

pitanja koja će posebno tretirati nova komunikaciona strategija. Naš cilj je da imamo dokument koji treba da jasno definiše ulogu svih institucija u ovom procesu, kako bi se kroz sektorsko informisanje obezbijedilo da sve ciljane javnosti budu uključene i kvalitetno informisane o procesu pristupanja Crne Gore EU, uključujući programe podrške EU“, navela je Radević-Jovanović za *Evropski puls*.

Gordana Radević Jovanović

Izvršna direktorka Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO)
Ana Novaković

Da ima političke volje, ne bi trebalo puno vremena za poglavlje 23

Izvršna direktorka Centra za razvoj nevladinih organizacija (CRNVO) i članica Radne grupe za pripremu pregovora za poglavlje 23 – Pravosuđe i temeljna prava **Ana Novaković** je ocijenila da zatvaranje tog poglavlja ne treba vezati za vremenski faktor, već za pitanje da li vlast ima političku volju da uspostavi vladavinu prava, oslobodi institucije političkog uticaja, omogući nezavisno i nepristrasno pravosuđe i odlučno krene u suzbijanje korupcije. „Cijenim da se zatvaranje poglavlja 23 u bilo kojoj zemlji, a u Crnoj Gori posebno, ne treba vezati za vremenski faktor, već za političke okolnosti. Ovo nije obimno poglavlje, u kojem je teško pregovarati u smislu *acquis-a*, već je ovo poglavlje ključnih političkih pitanja. Poglavlje će biti zatvoreno onog trenutka kad vlast odluči da uspostavi vladavinu prava, oslobodi institucije političkog uticaja, omogući nezavisno i nepristrasno pravosuđe, odlučno krene u suzbijanje korupcije. Da vlast to učini sutra, ne bi nam trebalo puno vremena da realizujemo obaveze iz Akcionog plana. Nažalost, nisam optimista u ovom slučaju“, kazala je Novaković u razgovoru za Evropski puls.

» Iz Vlade je najavljeno da će predstavnici civilnog sektora moći da kontrolišu kako se sprovode obaveze iz akcionih planova za poglavlja 23 i 24. Da li je uspostavljen taj mehanizam? Da li uopšte i kojom dinamikom imate uvid u ono što na tom planu rade državne institucije?

Iskustvo u radu radnih grupa nam je pokazalo da između organa državne uprave nedostaje koordinacije i često kvalitetne saradnje. Stoga, nije nimalo jednostavno imati kontinuiran uvid u rad državnih organa po pitanju realizacije obaveza iz akcionih planova. Unutar radnih grupa će to i dalje biti otvoreno pitanje a mi ćemo se truditi da ukazujemo na ove propuste, kao i do sada. Istovremeno, na nama je da se, unutar sektora, organizujemo i redovno pratimo i obavještavamo građane o pravim rezultatima tih reformi.

Iskustvo u radu radnih grupa nam je pokazalo da između organa državne uprave nedostaje koordinacije i često kvalitetne saradnje. Stoga, nije nimalo jednostavno imati kontinuiran uvid u rad državnih organa po pitanju realizacije obaveza iz akcionih planova.

Koalicija nevladinih organizacija za praćenje pregovora u poglavlju 23 je takav mehanizam, koja će objaviti Komentare na Izvjestaj Vlade o realizaciji obaveza iz Akcionog plana za poglavlje 23, a na osnovu istraživanja njenih članica.

» Kao članica radne grupe za poglavlje 23, da li bi izdvojili neke institucije za koje ste primijetili da zbog nedostatka kapaciteta ili volje već sada kaskaju u ispunjavanju obaveza iz akcionog plana za to poglavlje?

Zbog kompleksnosti problematike i širokog korpusa ljudskih prava, smatram da što prije treba preduzeti korake ka jačanju kadrovskih

kapaciteta, u stručnom ali i smislu brojnosti, u Ministarstvu za ljudska i manjinska prava.

» Jedna od tema kojom ste se bavili su i lokalne samouprave? Koji su tu glavni problemi i kako ih riješiti?

Glavni problemi naših opština predstavlja visok stepen političke i finansijske zavisnosti od centralne vlasti, odbornici koji odlučuju u skladu sa stavovima partije, a ne potrebama

građana u toj lokalnoj zajednici, nerazvijeni ljudski kapaciteti, nedovoljna javnost u radu. Mi se lokalnom samoupravom bavimo iz ugla građanina i njegovih potreba da se bolje upozna, i u jednom trenutku uključi u proces donošenja odluka na lokalnom nivou, koje kreiraju njegov život. Nažalost, građani su, opterećeni svojim svakodnevnim obavezama i brigama, sve manje zainteresovani za dešavanja u lokalnim samoupravama. Mi to želimo da mijenjamo, ukazujući da upravo od ljudi i njihovog organizovanja treba da zavise sve ključne odluke u opštinama - od opštinskog budžeta, preko detaljnih urbanističkih planova, do uspostavljanja mehanizama za borbu protiv korupcije. Zato kreiramo pravna rješenja koja povećavaju mogućnosti građanima da na ove odluke utiču i istovremeno edukujemo građane kako da to čine. Zbog kompleksnosti i značaja svih ovih pitanja, u perspektivi planiramo da se predlogom različitih zakonskih rješenja i dalje bavimo svim navedenim ključnim problemima.

V.Žugić

Projekti NVO su za Vladu još uvijek samo nepotrebni trošak

» Kako biste generalno ocijenili saradnju NVO i Vlade? Na jednoj strani, Vlada je uključila predstavnike NVO u rad brojnih komisija, radnih grupa..., dok se na drugoj strani, utisak je, poigrava sa raspodjelom novca od igara na sreću?

Saradnja Vlade i nevladinih organizacija u Crnoj Gori se u određenoj mjeri poboljšala u odnosu na neke prethodne godine. Međutim, suštinska pitanja i mimoilaženja i dalje su neriješena i prisutna.

Nažalost, granice ove saradnje kontroliše i postavlja samo Vlada, i one nastaju u onom trenutku kada Vlada osjeti znatno drugačije ili suprotno mišljenje "sa druge strane". Pohvalno je što sve veći broj nevladinih organizacija participira u različitim radnim tijelima. Ono što je sljedeće pitanje jeste koliko NVO predstavnici u tim tijelima zaista mogu imati uticaja, i jesu li vječito usamljeni u svojim prijedlozima i sugestijama.

Pored toga, ne može postojati saradnja dva sektora sve dok Vlada krši propise koji se odnose na finansiranje projekata NVO. Tačnije, Ministarstvo finansija ne poštuje Zakon o igrama na sreću i godinama opredjeljuje i do dva miliona manje sredstava nego što to zakon propisuje. Projekti NVO su za Vladu još uvijek samo nepotrebni trošak, zato sto među donosiocima odluka nedostaje suštinsko razumijevanje investiranja u nevladin sektor. Ukratko, formalni zakonski i institucionalni preduslovi za saradnju su postavljeni, a pred nama je, čini mi se, veoma dugačak put međusobnog prihvatanja, povećanja tolerancije i razumijevanja o potrebi ove saradnje.

U Španiji petina energije iz vjetra

Energija vjetra je prvi put 2013. postala glavni izvor energije iz kojeg su pokrivena potrebe za strujom u Španiji, saopštila je kompanija REE koja upravlja mrežom za prenos električne energije. Prema preliminarnim podacima te kompanije, vjetar je omogućio da se zadovolji 21,1% godišnje potražnje za strujom u toj zemlji, što je tri procentna poena više nego 2012. Španski operater prenosne mreže procjenjuje da je iz obnovljivih izvora energije pokriveno 42,4% potražnje za strujom u Španiji. Španija je dugo davala izdašne podsticaje za proizvodnju iz obnovljivih izvora energije, jedan je od pionira u proizvodnji iz energije vetra i četvrta zemlja u svijetu po instalisanim kapacitetima.

Kriza utiče na vakcinaciju djece

Organizacija Ljekari bez granica upozorila je da je veliki broj ljudi u Grčkoj ostao bez zdravstvene zaštite zbog ekonomske krize, mjera štednje i porasta nezapošljenosti. Prema procjenama, čak 27,7% stanovništva odnosno više od 3 miliona osoba nema zdravstvenu zaštitu. Posebno teške posljedice nose djeca i trudnice, pa je broj mrtvorodene dece osjetno povećan, a veliki broj male dece nije vakcinisan. "Svakog dana sriječemo se sa djecom između dvije i tri godine starosti koja nijesu dobila vakcine", navela je predsjednica grčkog ogranka humanitarne organizacije Ljekari bez granica Ana Maili.

Četvrtini stanovnika prijeto siromaštvo

Rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti prijeto je 2012. četvrtini populacije EU. Podaci Eurostata pokazuju i da 10% stanovnika EU jedva sastavlja kraj s krajem, ali se procenat populacije koji živi u teškoj materijalnoj situaciji osjetno razlikuje od zemlje do zemlje. Prošle godine u rizičnoj grupi bilo je 124,5 miliona ljudi u EU, što odgovara 24,8% populacije prema, primjera radi, 23,7% u 2008. U rizičnoj grupi su oni kojima prijeto rizik od siromaštva ili žive u teškim materijalnim uslovima ili u porodicama sa malo zapošljenih. Najveći udio ljudi kojima prijeto rizik od siromaštva ili socijalne isključenosti bilježi se u Bugarskoj (49%), Rumuniji (42%), Letoniji (37%) i Grčkoj (35%), a najmanji u Holandiji i Češkoj (15%), Finskoj (17%), Švedskoj i Luksemburgu (18%). Gledano prema sva tri elementa koja doprinose riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti, 17% populacije EU živi u domaćinstvima čiji su raspoloživi prihodi ispod granice za rizik od siromaštva koja je na 60% nacionalnog proseka.

Smanjiti PDV i elektronskim medijima

Francuska traži od EK da omogući da se elektronski mediji oporezuju, kao i štampani po nižoj stopi od 2,1%. Novine se u EU mogu oporezivati po sniženoj stopi, a u nekim zemljama su i izuzete od poreza, kao što je u Britaniji ili Danskoj. U većini zemalja stopa iznosi ispod 10% - 7% u Njemačkoj, 9% u Estoniji, 4% u Španiji i Italiji, po 5% na Kipru, Malti i u Mađarskoj i po 6% u Holandiji, Švedskoj, Portugaliji, dok je u Austriji 10%. U nekima postoji viša i niža stopa - u Belgiji 0, 6 i 21%, u Francuskoj 2,1 i 19,6%, a u Finskoj 10 i 24%. U tim slučajevima uglavnom se primjenjuje niža stopa na dnevna izdanja i izdanja za širu javnost, dok je viša za nestandardne slučajeve.

Četvrti Festival filma o ljudskim pravima „Ubrzaj 2013“

Četvrti Festival filma o ljudskim pravima UBRZAJ 2013 svečano su otvorili u Crnogorskom narodnom pozorištu (CNP) 17. decembra **Janko Ljumović**, direktor CNP-a i **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka CGO-a. Uslijedila je dodjela novouspostavljene nagrade za afirmaciju ljudskih prava i građanski aktivizam, koje su u kategoriji pojedinaca dobili **Goran Stanković** i **Tufik Softić**, a u kategoriji organizacija **Centar za žensko i mirovno obrazovanje ANIMA**. Zatim se publici putem

video linka obratio režiser **Joshua Oppenheimer** čiji **“Čin ubistva”** je označio prvi dan Festivala, jer se radi o dokumentarnom filmu koji je pomjerio granice dokumentaristike i koji već sada mnogi svrstavaju u iskonsku umjetnost.

Drugog dana Festivala publika je imala priliku da odgleda tri specifične, veoma upečatljive priče, filmski oblikovane od strane ex-jugoslovenskih autora. **Albertov put**, srpsko-

američke produkcije, je uzbudljiva priča o uspjehu i ostvarenju sna, ispričana kroz životni put **Alberta Majera**, legendarnog konstruktora **Panavision Panaflex** filmskih kamera, koji je za svoja dostignuća dobio četiri Oskara, dva Emija i niz drugih najznačajnijih nagrada. On je rođen u Banatu, školovao se u Njemačkoj i kao pripadnik njemačkog etničkog korpusa nakon Drugog svjetskog rata boravio u koncentracionom logoru u Kničanima a potom kao dvadesetogodišnjak otišao u SAD. Nakon projekcije filma, publici se obratio režiser **Predrag Bambić**.

Nastavak večeri je obilježio višestruko nagrađivani film **Obrana i zaštita**, režisera **Boba Jelčića**, hrvatsko-bosanske koprodukcije, uvjerljiva priču o težini prelaska nevidljivih granica u našim društvima, kroz vizuru čovjeka koji je izgubio sve što ga određuje raspadom svoje zemlje i onim što je taj raspad donio, a što je maestralno dočarao glavni glumac **Bogdan Diklić**. Drugi dan Festivala je zaokružio **Halimin put** – tužna, ali inspirativna priča o patnji i jakoj volji jedne majke da, uprkos svim preprekama, pronađe posmrtnu ostatke svog sina koji je ubijen u ratu u Bosni i Hercegovini. Film je baziran na istinitim događajima, a djelo je reditelja **Arsena Antona Ostojića**.

Prvi na programu trećeg dana Festivala bio je film **Više od meda**, švajcarskog autora **Markusa Imhoofa**, koji se fokusira na tzv. pojavu “colony collapse disorder” (CCD sindrom), a odnosi se na nestanak pčela širom svijeta, što povlači nestanak drugih živih bića. Ovo ostvarenje je pobralo brojne nagrade za najbolji dokumentarni film u 2013. u Njemačkoj, Švajcarskoj, Austriji, SAD, Velikoj Britaniji itd. Nakon njega je prikazan film **“Gulabi**

banda”, indijske režiserke **Nishthe Jain**, koji je donio priču o neobičnoj Gulabi bandi - grupi seoskih žena, koje predstavlja najveću žensku aktivističku grupu na svijetu i imaju više od 20.000 članica. Ovaj film izuzetne vrijednosti otvorio je neka od vječitih pitanja: *Da li je moguće ličnim primjerom uticati na promjene? Da li je moguće u zemlji u kojoj i dalje postoji podjela po kastama i strogi zakoni za one koji se usude dirnuti u vjekovnu tradiciju, u zemlji u kojoj postoje Daliti ili izopšteni i u kojoj su žene obespravljene ostvariti promjenu i tražiti pravdu?* *Epizoda u životu sakupljača željeza*, režisera **Danisa Tanovića**, prvog bosanskohercegovačkog dobitnika Oscara, zaključila je treći dan Festivala. Bolna istinita priča o **Nazifu** koji izdržava porodicu sakupljajući staro gvožđe, a čija je supruga u kritičnom stanju, jer joj je dijagnostifikovan pobačaj sa trećim djetetom, prikazuje okrutnost savremenog društva kojeg često nismo svjesni. Film je donio dirljivu priču o jednoj od najmarginalizovanijih društvenih grupa, ali i solidarnosti koja nije izumrla u našim društvima.

Posljednji dan Festivala je otpočeo projekcijom filma *Ja kad sam bila klinac bila sam klinka*, srpske rediteljke **Ivane Todorović**. Kratak film o ljubavi, sreći i želji za pripadanjem, film o **Goci** koja je transvestit u Beogradu, glavnom gradu zemlje u kojoj je organizovanje i učestvovanje na Paradi ponosa zabranjeno. Uslijedilo je ostvarenje **Mike Lerner** i **Maksima Pozdorokina** *Pussy Riot: Pank molitva* - svjedočanstvo o cenzuri i represiji u današnjoj Rusiji, kroz priču o tri mlade žene, **Nađe, Maše i Katje**, članice ruske feminističke art grupe Pussy Riot, koje su izvele četrdesetosekundni politički protestni performans “pank molitvu” u Hramu Hrista

Spasitelja u Moskvi. Ovaj čin doveo je do njihovog hapšenja, optužbi za bogohuljenje i sudskog procesa koji je odjeknuo širom svijeta. Festival je zatvorio kanski pobjednik - film režisera **Abdellatifa Kechichea** *Plava je najtoplija boja*. U fokusu filma je mlada **Adel**, čiji se život zauvijek mijenja kada sretne **Emu**, mladu ženu plave kose, koja će joj omogućiti da otkrije strast, da afirmiše sebe kao ženu, ali i kao odraslu osobu.

Pored filmskog dijela, u okviru Festivala je 24. decembra organizovana panel diskusija na temu *„Kako možemo afirmisati prava marginalizovanih grupa?”* - odjeci Festivala filma o ljudskim pravima UBRZAJ 2013, na kojoj su govorili **Danijel Kalezić**, predsjednik Upravnog odbora NVO Queer Montenegro, **Maja Raičević**, izvršna direktorka Centra za ženska prava, **Nada Drobnjak**, predsjednica Odbora za rodnu ravnopravnost Skupštine Crne Gore i doc. dr **Maja Bogojević**, teoretičarka filma i dekanica Fakulteta umjetnosti Univerziteta Donja Gorica, a moderirala je izvršna CGO-a **Daliborka Uljarević**.

Festival filma o ljudskim pravima UBRZAJ 2013 organizovao je Centar za građansko obrazovanje (CGO), u saradnji sa Crnogorskim narodnim pozorištem (CNP) i Beldocsom, a uz medijsko pokroviteljstvo RTCG i Vijesti, i uz podršku Kanadske ambasade.

Radovan Ognjenović

Poglavlje 12: Bezbjednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika

Prof. dr Milan Marković

Radi obezbjeđivanja potpune zaštite zdravlja i interesa potrošača, EU primjenjuje integralni pristup «od njive do trpeze» koji pokriva sve segmente prehrambenog lanca: primarnu proizvodnju, preradu, skladištenje, transport i trgovinu.

Poglavlja 12 sastoji se od tri dijela koji se međusobno nadopunjuju. Prvi dio je bezbjednost hrane i sadrži: pravila higijene u proizvodnji hrane i pravila za hranu, zvaničnu kontrolu i mehanizme za osiguranje bezbjednosti, higijenski aspekt prerade i stavljanja hrane u promet, sa strogim pravilima za hranu životinjskog porijekla. Drugi se dio odnosi na veterinu i sadrži precizna pravila o unutrašnjem prometu životinja i životinjskih proizvoda, kontrolu i iskorjenjivanje bolesti životinja, zvaničnu kontrolu ulaza proizvoda iz trećih zemalja, zvaničnu kontrolu proizvodnje proizvoda životinjskog porijekla, mehanizme za prijavljivanje bolesti životinja, kao i praćenje kretanja životinja. Uvoz živih životinja zahtijeva izgradnju i opremanje graničnih

prelaza za inspekcijski nadzor. Treći je dio fitosanitarni sektor i sadrži pravila o kontroli štetnih organizama na biljkama i biljnom materijalu, korišćenje biljnog pasoša u trgovini biljkama, procedure priznavanja sredstava za zaštitu bilja, mjere karantina, rezidue pesticida u proizvodima biljnog porijekla i kvalitet sjemena i njegovo stavljanje u promet.

Proširenje jedinstvenog tržišta zahtijeva dovoljno brojnu i osposobljenu administraciju koja će obezbijediti sistem kontrole na mjestu porijekla proizvoda, nediskriminatorne kontrole tokom transporta, na krajnjim destinacijama, kao i na spoljnim granicama i zadovoljavajući sistem laboratorijske kontrole. Za primjenu jedinstvenih propisa EU u ovoj oblasti treba osigurati:

- kompetentna tijela iz oblasti veterine, zaštite bilja, sjemena i sadnog materijala;
- adekvatan budžet, uključujući fond za hitne slučajeve za potrebe suzbijanja bolesti;
- administrativne procedure i instrukcije za osoblje, kao i vanredne nacionalne planove za određene bolesti životinja;
- zvanične veterinare za kontrolu objekata i izdavanje zdravstvenih uvjerenja, za identifikaciju i kontrolu kretanja životinja;
- zadovoljavajući sistem laboratorijske dijagnostike;
- kontrolu objekata radi ispunjavanja uslova iz zakonodavstva EU;
- kompjuterizovani sistem kontrole kretanja i obavještavanja o bolestima životinja;
- program suzbijanja zoonoza;
- efikasne organizacije odgajivača sposobne da vode matičnu evidenciju u stočarstvu;

- zvanične inspektore za zaštitu bilja, kontrolu objekata, uvoza bilja i proizvoda biljnog porijekla, kontrolu objekata koji proizvode hranu i hranu za životinje, kontrolu sjemena i sadnog materijala;
- zvanični pregled sjemena i sadnog materijala koji vrše nacionalna tijela za kontrolu.
- sveobuhvatni program kontrole rezidua i pristup odgovarajućim laboratorijama.

Kada je riječ o bezbjednosti hrane, u Crnoj Gori je Zakon o bezbjednosti hrane iz 2007. okvirni pravni akt na osnovu kojeg su donijeti podzakonski propisi (pravilnici) koji bliže uređuju ovu oblast i koji su djelimično usklađeni sa pravnom tekovinom EU. Nacionalni savjet za procjenu bezbjednosti hrane vrši procjenu rizika u oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje. Državni organi sa jasno definisanim nadležnostima za upravljanje rizikom u oblasti bezbjednosti hrane i hrane za životinje su: Ministarstvo zdravlja, Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja, Veterinarska uprava i Fitosanitarne uprave. Poslovima iz oblasti bezbjednosti hrane bave se sljedeće laboratorije: Institut za javno zdravlje; Specijalistička veterinarska laboratorija; Centar za ekotoksikološka ispitivanja; Biotehnički fakultet Univerziteta Crne Gore.

Veterina je uređena Zakonom o veterinarstvu, Zakonom o zaštiti dobrobiti životinja, Zakonom o identifikaciji i registraciji životinja i Zakonom o bezbjednosti hrane, a njihovo stupanje na snagu (od 2007.), pratilo je donošenje brojnih podzakonskih akata koji su usklađeni sa *acquis-om*. Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja je državni organ nadležan za politiku i donošenje propisa iz oblasti veterine i nadzor nad zakonitošću rada Veterinarske uprave. Veterinarska uprava je organ državne uprave nadležan za poslove kontrole u oblasti zdravlja životinja, dobrobiti životinja i veterinarskog javnog zdravlja. JU Specijalistička veterinarska laboratorija obavlja dijagnostička ispitivanja bolesti životinja,

mikrobiološka ispitivanja hrane životinjskog porijekla i hrane za životinje.

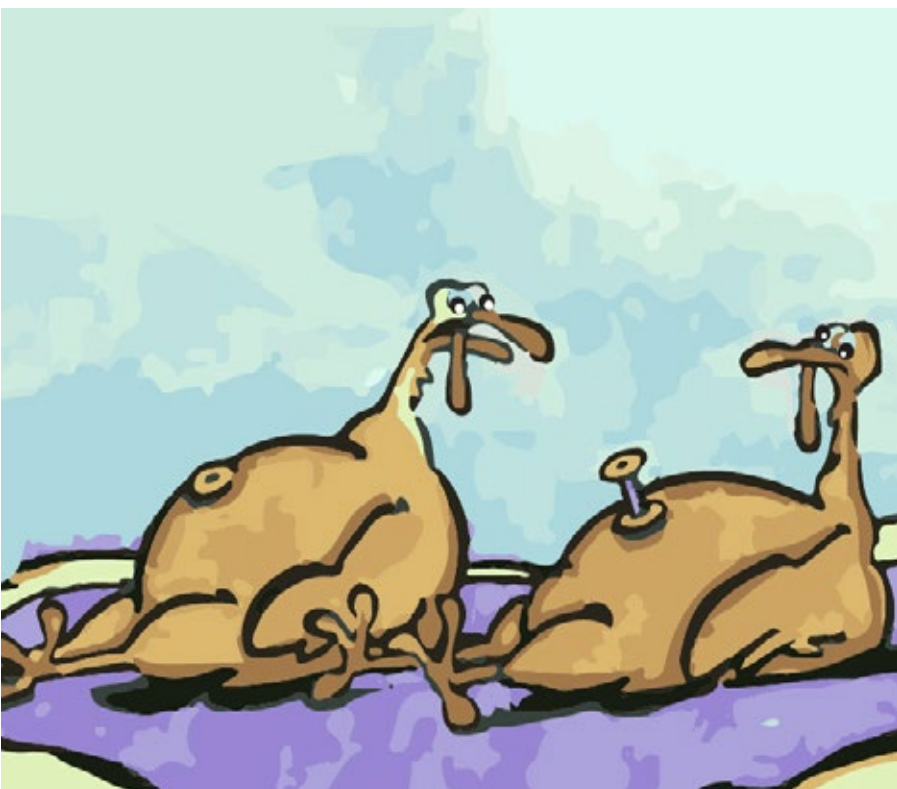
Zdravstvena zaštita bilja je regulisana Zakonom o zdravstvenoj zaštiti bilja iz 2006. sa izmjenama iz 2011. Njime se uspostavlja pravni okvir za prenošenje propisa EU u podzakonska akta kojima će se u potpunosti uskladiti ova oblast sa zakonodavstvom EU.

Zakonom o sredstvima za zaštitu bilja iz 2008. se uređuje klasifikacija, registracija, promet i upotreba sredstava za zaštitu bilja i aktivnih materija, maksimalno dozvoljeni nivo rezidua sredstava za zaštitu bilja, vođenje registara i evidencija, razmjena podataka i dr. U oblasti rezidua sredstava za zaštitu bilja, a u skladu sa Zakonom o bezbjednosti hrane i Zakonom o sredstvima za zaštitu bilja, nadležnosti su podijeljene između Fitosanitarne uprave, Veterinarske uprave i Ministarstva zdravlja.

Sjeme i sadni materijal uređeni su Zakonom o sjemenskom materijalu poljoprivrednog bilja i Zakonom o sadnom materijalu poljoprivrednog bilja (oba iz 2006. sa izmjenama iz 2011). U oblasti šumarstva, u 2007. donijet je Zakon o reproduktivnom materijalu šumskog drveća koji je okvirni za ovu oblast.

Zakon o zaštiti biljnih sorti iz 2007. i Izmjene i dopune Zakona o zaštiti biljnih sorti iz 2008. uređuju način i postupak sticanja oplemenjivačkih prava.

Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja vrši nadzor nad zakonitošću i cjelishodnošću rada Fitosanitarne uprave. Fitosanitarne uprave je organ državne uprave nadležan za

Moderan koncept bezbjednosti hrane pomjera težište kontrole sve više ka primarnoj proizvodnji, tj početku lanca. Samo tako se može osigurati potpuno bezbjedan proizvod na kraju, tj. na trpezi krajnjeg potrošača!

biti sposobna za njenu efikasnu primjenu. Za ovo poglavlje uglavnom važi tzv. pravilo "must" – mora, tj. nema pregovora nego se ključni propisi usklađuju i dosljedno primjenjuju u praksi. Sprovođenje veterinarskog zakonodavstva važno je i za ostvarivanje prava na direktna plaćanja (poglavlje 11) za koja je potrebno ispuniti uslove koji se odnose na zdravlje i dobrobit životinja. Evropska komisija dozvoljava da se definišu tranzicioni periodi, tj. odloženi rokovi u kojima će zemlja koja pristupa otkloniti nedostatke i otpočeti primjenu nekog od obavezujućih EU propisa. Važno je znati da Evropska komisija dozvoljava trajna odstupanja od primjene pojedinih propisa EU na određenom području, što se reguliše tokom pregovora.

neposredno izvršavanje propisa, tj. sprovođenje fitosanitarne politike. Za pojedine oblasti nadležna su odjeljenja Uprave: Odsjek zdravstvene zaštite bilja, Odsjek za sredstva za zaštitu bilja, sredstva za ishranu bilja i bezbjednost hrane, Odsjek za sjeme i sadni materijal, zaštitu biljnih sorti i GMO, Odsjek za inspeksijski nadzor obezbjeđuje sprovođenje zakonskih propisa, a kontrolu vrše fitosanitarni inspektori. Jedan dio ovlašćenja prenijet je na druge institucije: Biotehnički fakultet Podgorica - Centar za zaštitu bilja; Centar za ekotoksikološka ispitivanja i Institut za javno zdravlje.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), u poglavlju VIII – Politika saradnje, tretira ovo pitanje u članu 97 koji se odnosi na saradnju u svim prioritetnim oblastima poljoprivrede, uključujući i fitosanitarnu oblast. Saradnjom će se težiti modernizaciji poljoprivrednog i agroindustrijskog sektora, naročito radi ispunjenja sanitarnih zahtjeva Zajednice.

Do ulaska u EU svaka država kandidat dužna je da preuzme cijelu pravnu tekovinu EU i mora

Svi proizvodi na crnogorskom tržištu moraće da zadovolje visoke standarde bezbjednosti hrane. To važi i za brojne tradicionalne proizvode, kao što su sir, kajmak, pršut i drugi proizvodi. Oni će se i dalje moći proizvoditi i plasirati na tržiše i putem pijačne prodaje, uz poštovanje higijenskih zahtjeva, što će dodatno doprinijeti većoj bezbjednosti i kvalitetu ovih proizvoda. Bezbjednost hrane počiva na njivi, odnosno farmi, a završava na stolu potrošača!

Prijedlog Velike Britanije o vizuelnom označavanju prehrambenih proizvoda izazvao buru na jugu Evrope

Semafor na mocareli

Velika Britanija ljetos je uvela sistem "semafora" u kombinaciji sa oznakom preporučenog dnevnog unosa u okviru kojeg hrana dobija crvenu, žutu ili zelenu oznaku na osnovu kalorija, zasićenih masti, šećera i soli na 100 grama. Britanska vlada predložila je u oktobru da se šema usvoji u EU s obrazloženjem da će pomoći potrošačima da izaberu zdravu hranu

Italija je izrazila zabrinutost zbog britanskog prijedloga da se prehrambeni proizvodi širom Evropske unije (EU) označavaju "semaforom" jer strahuje da bi ta šema upozoravanja potrošača na visok sadržaj masnoća ili soli u nekoj hrani bila štetna po reputaciju mediteranskog načina ishrane.

Zabrinutost Italije dijele druge evropske zemlje, uključujući Hrvatsku. Potencijalni gubici italijanskih proizvođača zbog "semafora" na pakovanjima hrane procjenjuju se na 200 miliona eura. Mediteranski način ishrane smatra se jednim od najzdravijih u svijetu i UNESCO ga je zaštitio kao nematerijalnu kulturnu baštinu.

Na sastanku u Briselu 16. decembra Italija je ukazala evropskim ministrima poljoprivrede da bi, u slučaju da se prihvati britanski prijedlog označavanja hrane crvenom, žutom i zelenom bojom, u zavisnosti od toga koliko je zdrava, brojni prehrambeni proizvodi iz mediteranske "kuhinje" imali znak "nezdravo". Italija procjenjuje da bi uz tu šemu gubitak njenih proizvođača na prodaji išao do 200 miliona eura godišnje. Vrijednost italijanskog izvoza hrane koja bi po britanskoj šemi bila označena crvenom bojom, dakle kao nezdrava, dostiže 632 miliona eura godišnje.

Velika Britanija ljetos je uvela sistem "semafora" u kombinaciji sa oznakom preporučenog dnevnog unosa u okviru koga hrana dobija crvenu, žutu ili zelenu oznaku na osnovu

kalorija, zasićenih masti, šećera i soli na 100 grama. Britanska vlada predložila je u oktobru da se šema usvoji u EU s obrazloženjem da će pomoći potrošačima da izaberu zdravu hranu i doprinijeti smanjenju stope gojaznosti. Svi vodeći britanski maloprodavci prihvatili su "semafor" šemu.

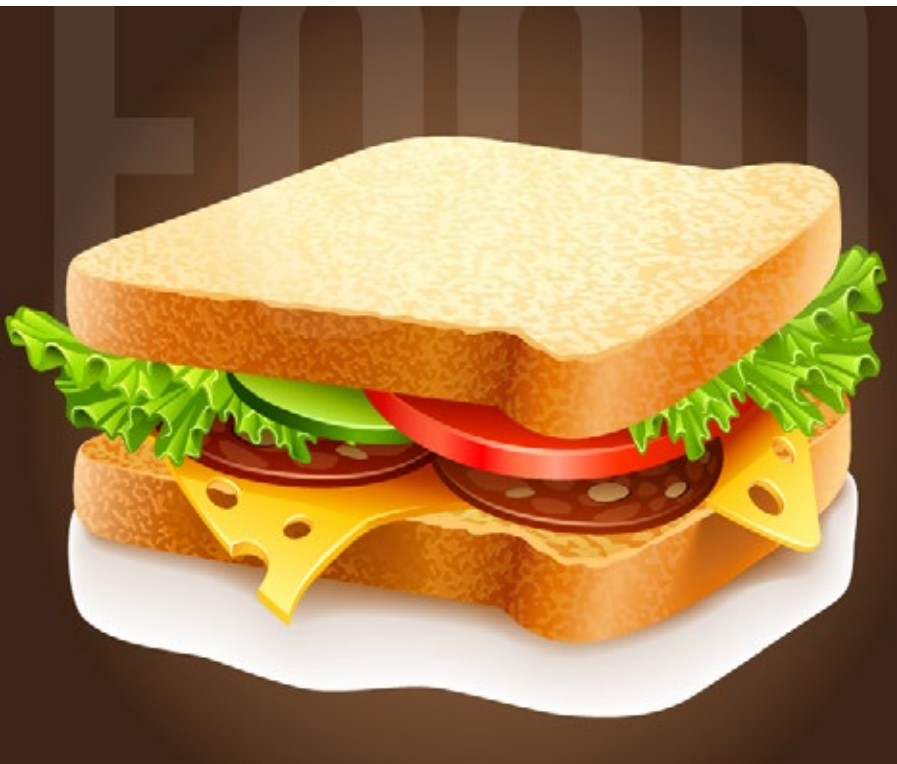
Crveno svijetlo za mediteransku hranu

U saopštenju italijanske delegacije ističe se, međutim, da su informacije koje "semafor" nudi potrošačima "pojednostavljene i da se u šemi ne vodi računa o tome kako se različiti proizvodi kombinuju u zdravoj ishrani".

Mediteranski način ishrane smatra se jednim od najzdravijih u svetu, a odlikuje ga uravnotežena mješavina masne hrane, poput sira, mesnih prerađevina i maslinovog ulja, i povrća i voća.

Šema "semafora" mogla bi da ima za rezultat da se evropskom regulativom istovremeno i podstiče i obeshrabruje potrošnja neke hrane.

Veliki broj mediteranskih prehrambenih proizvoda, primjera radi, sir "mocarela" ili šunka "parma", zaštićen je i šemama kvaliteta EU kojima se sertifikuju geografsko porijeklo ili tradicionalni način proizvodnje. "Brojni proizvodi kojima je EU zaštitila kvalitet, poput sira, šunke, meda, džema, kompota ... dobili bi znak 'crveno', ističe se u saopštenju i dodaje da bi to u krajnjem slučaju moglo negativno da djeluje na sastav italijanske hrane.

Italija je izrazila zabrinutost zbog britanskog prijedloga jer strahuje da bi ta šema upozoravanja potrošača na visok sadržaj masnoća ili soli u nekoj hrani bila štetna po reputaciju mediteranskog načina ishrane. Mediteranski način ishrane smatra se jednim od najzdravijih u svetu, a odlikuje ga uravnotežena mješavina masne hrane, poput sira, mesnih prerađevina i maslinovog ulja, i povrća i voća.

detaljne i daju konkretne i korisne informacije o proizvodu koji odgovaraju realnom stanju a nijesu napisane samo radi marketinga", istakao je on.

Posljedice po tržište

Iz italijanske delegacije upozorili su da bi posledica mogla da bude i da za prehrambene proizvodi koji nose oznake kvaliteta EU moraju da se poštuju strogi propisi o sastavu, dok u nekim drugim mogu slobodno da se mijenjaju sadržaj masti, šećera ili soli kako bi dobili "zeleni" znak.

Generalni sekretar Slow Food International **Paolo Di Croke** rekao je za EurActiv.com da šema "semafora" za hranu predstavlja "obmanu" potrošača jer "ne pruža dovoljno informacija o kvalitetu proizvoda, odnosno informacije koje daje su suviše ograničene". Slow Food International je međunarodni pokret čiji je cilj da se zaustavi ekspanzija "brze" hrane, a njegovi aktivisti se zalažu za zaštitu tradicionalnih i regionalnih kuhinja i podsticanje proizvodnje bilja i stoke tipične za određeni ekosistem.

"Masti, šećeri i ugljeni hidrati mogu da budu manje ili više zdravi zavisno od 'sirovine' i proizvodnog procesa", kaže Di Croke. "Mislimo da potrošači imaju pravo na detaljne informacije o proizvodu kako bi znali što kupuju. Oznake treba stavljati uz veliki oprez, treba da budu

Italijanska delegacija upozorila je evropske partnere i da bi šema "semafor" mogla da dovede do narušavanja stanja na unutrašnjem tržištu EU jer britanski prijedlog ne sadrži preporuke za harmonizaciju širom EU.

Kako se precizira, postoji mogućnost da uz primjenu te šeme ista boja odnosno ista oznaka na proizvodu u različitim zemljama ukazuje na različitu nutritivnu vrijednost.

"Širom EU bi isti proizvod, u istoj samoposluzi, na istoj polici, mogao da bude označen na dva (potencijalo 28) načina, pošto se proizvodi označeni u Britaniji prodaju i u drugim zemljama EU, posebno kada proizvođač ili prodavac na malo koji primenjuje tu dobrovoljnu šemu označavanja posluje širom Unije", navodi se u italijanskom saopštenju.

Petnaestak članica EU, Hrvatska posebno, podržalo je pozicije Italije o predloženom označavanju hrane "semafor" šemom.

Izvor: Euroaktiv.com

Posljedice finansijske i dužničke krize po politiku proširenja EU na zapadni Balkan

Mučna vremena za teške kandidate

Dušan Reljić

Autor je šef predstavništva Njemačkog instituta za međunarodnu politiku i bezbjednost (SWP) u Briselu.

Finansijska i dužnička kriza ima značajne posljedice po politiku proširenja Evropske unije (EU) na zapadni Balkan. Unija je sebi postavila za cilj da ovaj dio Evrope, koji već više od dvije decenije prolazi kroz niz kriza i nasilnih sukoba, politički stabilizuje i da mu pomogne da ekonomski stane na noge. Po tome da li će EU u tome uspjeti, i u kojoj mjeri, iskazaće se stepen ispunjenja teznje da nastupa kao efikasan međunarodni akter.

Za politiku proširenja EU važe dvije osnovne pretpostavke: najprije, prijem novih država treba da bude ključni instrument osiguranja bezbjednosti i stabilnosti u čitavoj Evropi. U tijesnoj vezi je druga pretpostavka da sa pridruženjem novih članica treba da ojačaju privredni rast i blagostanje EU. Nadležni komesar Štefan Füle definiše u skladu s tim proces proširenja EU kao postupak u toku kojeg u državama kandidatima, zajedno sa primjenom zakonodavstva EU, mora doći i do jačanja ekonomske i finansijske stabilnosti i stvaranja novih trgovinskih i poslovnih mogućnosti. To je, prema njegovom mišljenju, svakako u interesu i EU, kao i država koje teže pridruživanju, jer bi na objema stranama trebalo da dođe do povećanja privrednog rasta i zapošljenosti.

Dugotrajna kriza u eurozoni podrila je, međutim, ekonomski temelj politike proširenja EU na Zapadni Balkan: kao što će ovdje biti prikazano, zbog krize se gube prednosti koje bi morale da proizađu iz privredne integracije država kandidata u EU. U EU su sve više prisutni stavovi da će ona prijemom novih članica samo biti opterećena dodatnim ekonomskim i finansijskim problemima. S druge strane, u državama zapadnog Balkana sve su veće sumnje u to da li je bliska povezanost sa EU zaista jedina ispravna opcija za budućnost.

Od izbijanja finansijske i dužničke krize na dnevnom redu EU dominiraju teške odluke o budućoj institucionalnoj strukturi EU i njenim političkim upravnim mehanizmima. Zato je, po široko rasprostranjenom utisku, pitanje budućeg proširenja gurnuto daleko u pozadinu političke agende Unije.

Za politiku proširenja EU važe dvije osnovne pretpostavke: najprije, prijem novih država treba da bude ključni instrument osiguranja bezbjednosti i stabilnosti u čitavoj Evropi. U tijesnoj vezi je druga pretpostavka da sa pridruženjem novih članica treba da ojačaju privredni rast i blagostanje EU.

Nepovoljni odrazi krize evrozone na zapadni Balkan

Uprkos teškim finansijskim i dužničkim problemima EU nije odustala od namjere da pruži svoj doprinos ubrzanju ekonomskog rasta država kandidata. Međutim, od izbijanja krize došlo je do drastičnog pogoršanja društveno-ekonomskih prilika u tim zemljama: jedan od značajnih razloga za to jeste nedostatak potražnje u EU za proizvodima i uslugama iz država kandidata. Ove zemlje su veoma vezane za EU u oblasti trgovine i finansija kao i kada se radi o privlačenju stranih investicija. U 2012. maltene dvije trećine ukupne spoljne trgovine država zapadnog Balkana bile su sa članicama EU. Pri tome su vodeće države Njemačka i Italija, zatim slijede, s velikim razmakom, Austrija, Mađarska i Grčka. Od izbijanja finansijske i dužničke krize u Evropi 2008/2009 vrijednost trgovine država zapadnog Balkana sa EU je opala, smanjile su se investicije iz država EU, a opale su i doznake radnika-migranata. Od 2009. zapadne investicije u zapadnom Balkanu, po procjenama stručnjaka, u zapadnom Balkanu, po procjenama stručnjaka, su opale za 50%. Trenutno, ne postoje naznake da bi se taj trend mogao preokrenuti. Štoviše, zapadne banke su od sredine 2011. do sredine 2012. povukle svoja ulaganja iz država istočne, srednje i jugoistočne Evrope u vrijednosti od maltene 4% bruto društvenog proizvoda ovih država.

Odliv zapadnog kapitala smanjuje šanse regiona za novi privredni rast. Po riječima predsjednika Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD), **Suma Chakrabarti-ja**, države srednje, istočne i jugoistočne Evrope pate od problema za čiji nastanak u velikoj mjeri nijesu odgovorne.

Po Indeksu podložnosti štetnim posljedicama krize eurozone, koji je izračunao *Economist Intelligence Unit*, Mađarska je na prvom mjestu, ali tri sljedeće države su Hrvatska, Albanija i Srbija.

U grupi zemalja koje Svjetska banka vodi kao SEE-6 (šest zemalja jugoistočne Evrope: Albanija, Bosna i Hercegovina, Kosovo, Makedonija, Crna Gora i Srbija) društveni proizvod je 2012. ponovo pao i to za 0,6%. Rast će tokom 2013. možda dostići 1,6%, ali put u trajni oporavak privrede po prognozama Svjetske banke ostaje trnovit. Pored toga, zbog sve veće cijene hrane, valja se pripremiti za nove udare. Ukoliko se nastavi smanjenje privatne potrošnje, investicija i izvoza i ako se kao posljedica toga poveća nezapošljenost, porasće rizik od izbijanja socijalnih nemira.

Finansijski resursi politike proširenja EU

EU je od 2009. više puta najavila mjere, a neke je i preduzela, u cilju ublažavanja posljedica krize u EU na države zapadnog Balkana. Početkom 2013, Štefan Fule potvrdio je namjeru izraženu prethodne godine da uspostavi dijalog o zapošljavanju i programima socijalne reforme sa državama kandidatima. Kako bi se ublažila slaba socijalna situacija u državama zapadnog Balkana, obje strane bi trebalo da odrede prioritete probleme za čije rješavanje će EU uložiti novac iz Instrumenta za pretpristupnu pomoć. Unija je uspostavila ovaj instrument 2007. kako bi pružila finansijsku i

tehničku pomoć i podršku reformama i izgradnji demokratskih institucija u državama koje teže priključenju.

Za drugu rundu pomoći iz IPA fonda (2014–2020.) Komisija namjerava da izdvoji 14,11 milijardi eura. Nominalno bi to značilo povećanje budžeta za IPA fondove, jer je od 2007. do 2013. bilo predviđeno da se potroši 11,5 milijardi eura. Ako se, međutim, uzme u obzir inflacija i rast stanovništva, prije svega u Turskoj, državi koja dobija najveći dio sredstava iz IPA fondova (više od 50%), onda će izdaci EU u okviru IPA II narednih godina u najboljem slučaju stagnirati.

Sredstva iz IPA fondova ionako samo posredno i dugoročno doprinose porastu zapošljavanja i privrednom rastu. Od presudnog značaja su trgovina i tokovi kapitala između država koje teže pridruženju i njihovih glavnih privrednih partnera u EU. U trgovini sa EU države zapadnog Balkana kontinuirano bilježe velike deficite: samo 2011. negativni bilans iznosio je 13,8 milijardi eura. Sve dramatičnija situacija podstakla je krajem 2012. najvažnije finansijske institucije na Zapadu da stvore zajednički program pomoći za zemlje istočne, srednje i jugoistočne Evrope.

Evropska investiciona banka (EIB), Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) kao i Svjetska banka obavezale su se da će kao direktan odgovor na kontinuirane posljedice krize eurozone finansijskim instrumentima u vrijednosti od ukupno 30 milijardi eura, 2013. i 2014, državama u ovom regionu pomoći da ostvare novi privredni rast. Po prvim procjenama agencija za rejting vjerovatno će efekte ponuda kapitala biti moguće ustanoviti samo dugoročno, pošto je i dalje veoma izražena odbojnost privrednih aktera u regionu prema dodatnom zaduživanju, kao i zapadnih investitora da ulaze u nove rizike u oslabljenim nacionalnim ekonomijama zapadnog Balkana. Ta odbojnost je, prije svega, posljedica neizvjesnosti u vezi sa političkom budućnošću regiona. Da li će se ispuniti rasprostranjena pretpostavka po kojoj ključne države EU namjeravaju da ostave zemlje zapadnog Balkana da čekaju u redu sve dok ne prođe kriza i dok EU ne riješi svoje unutrašnje probleme?

Raskorak između EK i država članica u odnosu na proširenje EU

Komisija je prilično kreativna u nastojanju da ostavi utisak da je politika proširenja napredovala uprkos postojećim političkim blokadama. U toku krize postalo je, međutim, očigledno da se u ključnim državama EU izgubila politička volja koja je u ranijim rundama proširenja lako uspjela da ukloni postojeće prepreke.

Od izbijanja krize sve se više sumnja da li nakon pristupanja Hrvatske, treba da dođe do daljih priključivanja u toku ove decenije. Mjerodavni političari u ključnim zemljama EU smatraju da EU trenutno nije u stanju da integriše dodatne zemlje i zahtjevaju da se ubuduće pažljivije ispita da li su kandidati ispunili zahtjeve koje postavlja EU u oblasti privrede i konkurentnosti. Takav stav odgovara raspoloženju stanovništva: krajem 2012. u proseku 52% ispitanika u EU bilo je protiv daljeg proširenja. Odbijanje proširenja posebno je izraženo u Njemačkoj (73%), Austriji (72%) i Francuskoj (68%).

Očito je da se prijem ekonomski slabijih država odbija u trenutku kada su, što je Eurobarometar takođe pokazao, ljudi u većem broju država EU zabrinuti zbog situacije na tržištu rada i kada strahuju od pogoršanja svoje ekonomske i finansijske situacije. Ljudi ne žele nova opterećenja koja bi mogla da nastanu ukoliko bi bile ponovo primljene u EU nedovoljno uspješne nove članice poput Grčke, Bugarske i Rumunije. U većini članica EU veliki dijelovi političke klase i stanovništva su saglasni da je prijem novih država nepoželjan dokle god njihov privredni i politički bonitet ne bude besprekoran.

Opadanje moći spoljne politike EU da transformiše zapadni Balkan

Perspektiva proširenja je suština meke moći (eng. soft power) EU i značajan element njene spoljne politike. Međutim, što je neizvjesniji prijem novih država u EU, to je EU manje u stanju da razvije meku moć. Upravo u uslovima ekonomske krize izazovi za spoljnu politiku EU u regionu proširenja na Zapadnom Balkanu veći su nego ikada ranije.

Zbog ekonomske krize, kandidati na zapadnom Balkanu dospjeli su u začarani krug: njihove nacionalne ekonomije, vezane za EU, znatno su

oslabljene. Samim time je opala i njihova sposobnost da sprovedu političke reforme. Manje političkih reformi i privredni pad znači da će ispunjenje kriterijuma konvergencije za njih biti sve teže. Kako bi oni mogli da izađu iz tog začaranog kruga?

Većina država na periferiji EU mora da traži nove ekonomske šanse: one sve češće upiru pogled ka Evroaziji. Rusija, Turska, Kina, Indija i ostale novoindustrijalizovane zemlje, prije svega u Aziji, sve više su u centru pažnje u čitavoj jugoistočnoj Evropi kao trgovinski i investicioni partneri, a time i automatski kao politički partner. Istovremeno, Moskva, Ankara i Peking imaju strateški interes da prošire svoje političko prisustvo u jugoistočnoj Evropi kako ovaj region ne bi potpuno prepustili hegemoniji Zapada.

Dok EU od država zapadnog Balkana zainteresovanih za priključenje zahtjeva izgradnju pravne države i demokratije, borbu protiv korupcije kao i ostale karakteristike dobre političke vlasti (eng. good governance), te teme za potencijalne evroazijske partnere uopšte nijesu od značaja. Te države otvaraju nove mogućnosti trgovine i stavljaju na raspolaganje investicioni kapital, a zauzvrat ne očekuju demokratizaciju ili druge slične reforme od svojih partnera.

U istoj mjeri u kojoj je sve manji kredibilitet perspektive priključenja EU i u kojoj su sve jači evroazijski uticaji, sve je manji uticaj EU na države zainteresovane za priključenje.

Pored toga, uopšte nije izvjesno da li će se još dugo održati politički i socijalni mir na zapadnom Balkanu, posebno u trenutnim kriznim centrima na Kosovu i u Makedoniji.

Ukoliko se ostvare predviđanja Svjetske banke o ekonomskom nazadovanju i prije svega o opasnosti od daljeg povećanja cijena hrane, pri čemu se nameće poređenje sa situacijom prije revolucije u Egiptu i ostalim arapskim državama prije dvije godine, dugogodišnji naponi evroatlantske alijanse oko trajne stabilizacije jugoistočne Evrope mogli bi brzo da propadnu.

Tekst predstavlja izvode iz studije autora "Politika proširenja EU na zapadni Balkan: Mučna vremena za teške kandidate" koja je objavljena je u saradnji sa fondacijom Fridrih Ebert.

Uručene diplome polaznicima Škole demokratije

U Centru za građansko obrazovanje (CGO) svečano su 11. decembra uručene diplome polaznicima XXII generacije *Škole demokratije*, koju organizuje CGO uz podršku fondacije Friedrich Ebert. Polaznicima su diplome uručili **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka CGO-a i **Nikola Donović**, koordinator Škole.

Cilj škole je da se putem obrazovanja i informisanja polaznika o demokratiji, njenim vrijednostima i načinima njenog ostvarivanja doprinese podizanju opšteg nivoa demokratske kulture u Crnoj Gori. U jesenjem semestru, Školu je uspješno završilo 28 polaznika/ca iz čitave Crne Gore, uglavnom iz političkih partija, medija, NVO, akademske sfere, itd. Oni su imali priliku da čuju predavanja i da razgovaraju sa uglednim domaćim i stranim predavačima, profesorima crnogorskih i univerziteta iz regiona, predstavnicima NVO sektora i novinara. Diplome su dobili: **Aleksandra Milović, Anđela Moračanin, Bojan Bakić, Dijana Dedić, Enisa Babajić, Fuad Lamežević, Ivan Otović, Ivana Jovović, Ivana Maraš, Jasmina Kalač, Jasna Durović, Jelena Kulidžan, Kristina Mićković, Margarita Markaj, Milena Krsmanović, Mira Popović, Nenad Radović, Nina Đurašković, Ognjena Vujadinović, Rajko Golović, Rajko Orman, Slađana Kavarić, Tanja Gačević, Vesna Mijušković, Vesna Zejak, Vladimir Jovanović, Vuk Marković i Zilha Zajmović**. Kontinuirano interesovanje koje ovaj program prati od osnivanja, kao i činjenica da je ovo čak XXII uspješna generacija, ukazuju da postoje mladi ljudi koji su spremni da budu društveno angažovani i aktivni učesnici društvenih procesa, ali i da rade na sopstvenoj izgradnji kapaciteta. Nova generacija je planirana od februara 2014.

Monitoring novinarskih samoregulatornih tijela u Crnoj Gori

Akcija za ljudska prava predstavila je 6. decembra drugi izvještaj u okviru projekta „*Monitoring novinarskih samoregulatornih tijela u Crnoj Gori*“, a na osnovu praćenja rada novinarskih (medijskih) samoregulatornih tijela i izvještavanja medija u Crnoj Gori od marta do oktobra 2013. Autori izvještaja su **Dragoljub Duško Vuković** i **Marijana Buljan**, urednica je **Tea Gorjanc Prelević**. Na samom događaju, pored njih govorio je i **Ian Whitting**, ambasador Velike Britanije u Crnoj Gori, uz čiju podršku se i projekat sprovodi.

Cilj projekta je podrška novinarskim, odnosno medijskim samoregulatornim tijelima u Crnoj Gori da objektivno i ujednačeno primjenjuju Kodeks novinara Crne Gore i tako štite i unaprijeđuju kulturu ljudskih prava. U okviru istog projekta Akcija za ljudska prava dva puta mjesečno dostavlja svim samoregulatornim tijelima, redakcijama medija, pojedinim novinarima i sudijama u Crnoj Gori i biltene o praksi Evropskog suda za ljudska prava od značaja za slobodu izražavanja i zaštitu prava na privatnost. Ispred CGO-a na skupu su učestvovala p **Daliborka Uljarević**, izvršna direktorka i **Svetlana Pešić**, saradnica na programima.

Protiv predrasuda naučnim argumentima

Centar za građansko obrazovanje (CGO) je organizovao 09. decembra prezentaciju analize „Crnogorska obrazovna politika i seksualna orijentacija: zastupljenost LGBT tema u školskim programima i udžbenicima“, autora mr **Aleksandra Saše Zekovića**. Analiza je nastala i publikovana je kroz projekat “Kampanja za podizanje svijesti u školama“, koji je realizovao CGO u okviru LGBT projekta Savjeta Evrope, a uz finansijsku pomoć federalne vlade Belgije, pri čemu su suizdavači publikacije CGO i LGBT Forum Progres. Na promociji su govorili **Tamara Milaš**, saradnica na programima u CGO-u, **Marijana Laković**, zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, dr **Jovan Kojičić**, savjetnik predsjednika Vlade Crne Gore, **Tamara Milić**, savjetnica u Ministarstvu prosvjete i sam autor - mr **Aleksandar Saša Zeković**.

Ova publikacija predstavlja jednu od najdetaljnijih i najsveobuhvatnijih analiza školskih programa i udžbenika u regionu i pruža smjernice kako kvalitetnije integrisati ljudska prava u obrazovni proces, sa posebnim fokusom na LGBT prava. Objavljena je na crnogorskom i na engleskom jeziku, distribuirana donosiocima odluka, organizacijama civilnog društva, predstavnicima akademske zajednice, medijima i međunarodnim organizacijama. Elektronska verzija je dostupna na sajtovima izdavača.

Integritet i etika u američkom tužilaštvu

Predavanje na temu „*Integritet i etika u američkom tužilaštvu*“ održano je 9. decembra 201 u Američkom uglu u Podgorici u saradnji sa Biroom za borbu protiv međunarodne trgovine drogom i sprovođenje zakona u okviru Ambasade SAD u Podgorici, a sklopu *Nedjelje anti-korupcije*. **Timothy A. Westrick**, bivši državni tužilac SAD-a, govorio je o odgovornosti tužilaca tokom vršenja svojih dužnosti, sa posebnim akcentom na slučajeve iz bogatog američkog iskustvu koji su poslužili kao presedani za oblast djelovanja tužilaštva. Ispred CGO-a predavanju je prisustvovala **Željka Četković**, saradnica na programima, kao i članovi Omladinske grupe CGO-a.

Jačanje think tank kapaciteta u borbi protiv korupcije

Centar za monitoring i istraživanje (CEMI), u okviru projekta „Jačanje think tank kapaciteta u borbi protiv korupcije“ finansiranog od strane Think Tank Fund-a iz Budimpešte organizovao je okrugli sto „*Snažna ovlaštenja administrativne istrage kao preduslov za bolje rezultate u borbi protiv korupcije u Crnoj Gori*“. Na skupu je predstavljena studija praktične javne politike o dometima administrativne istrage u Crnoj Gori i potrebi za njenim jačanjem u oblasti borbe protiv korupcije. Ova studija je obuhvatila analizu ovlaštenja institucija koje se trenutno bave borbom protiv korupcije u Crnoj Gori, a čije će nadležnosti u potpunosti, ili dijelom preći u nadležnosti Agencije za borbu protiv korupcije; analizu primjera dobre prakse, kao i konkretne preporuke za jačanje ovlaštenja buduće Agencije za borbu protiv korupcije. Uvodna izlaganja su imali dr **Vesna Ratković**, direktorica Uprave za antikorupcijsku inicijativu i mr **Zlatko Vujović**, predsjednik UO CEMI-ja. Osvrt na političku korupciju dali su mr **Ana Selić**, direktorica Odjeljenja za istraživanje javnih politika u CEMI-ju i mr **Milorad Marković**, pravni ekspert u CEMI-ju. Posebna izlaganja imali su predstavnici Državne revizorske institucije, Državne izborne komisije, zatim Komisije za sprječavanje sukoba i Uprave za antikorupcijsku inicijativu. Ispred CGO-a na skupu je učestvovala **Snežana Kaluđerović**, koordinatorka programa.

War and Peace in the 21st Century Course, Croatia

Thoughts on war and violent conflicts at the beginning of the 21st century were marked by claims that there is a qualitative and quantitative shift in the nature of violent conflicts. According to these claims there is a significant change in the scope, methods, financing, organisation and intensity of contemporary warfare. Modern wars are supposedly decentralised and more chaotic. They represent the final consequences of global economic and political processes and differ from 'old wars' typically fought over territories and populations' identity. In addition, the boundaries between the state of war and peace are becoming increasingly blurred and the risk of significant collective violence has increased around the world. However, at the same time a growing number of empirical studies show that the 'new wars' do not in fact differ from the wars fought in the previous centuries nor that they are greater in number, intensity or civilian casualties.

The course will consequently deal with differences in the contemporary conceptualisation and research on war and peace, particularly in divided societies that have already experienced violent conflicts or have the potential to produce new conflicts. Students and scholars in the social sciences, law and humanities and other fields and disciplines that study social phenomena such as divisions, cleavages, conflicts, borders, ethnicity and diversity are encouraged to participate.

Courses will be held in Croatia, Dubrovnik from 22 – 29 April 2014. This post/graduate course will be organized as a rigorous eight-day academic interdisciplinary program structured around lectures, workshops and conference-oriented presentations of scholarly research. The course participants will engage in active discussions of the theoretical, methodological and practical issues of research in divided societies. PhD students' presentations are welcome. In addition, the course offers personal inter-cultural experience of students and faculty from other contexts in an unforgettable setting of a city that was itself the target of a destructive conflict. The course offers ECTS credits for PhD and MA students (3-6 ECTS).

Scholarships may be obtained by participants from Albania, Armenia, Azerbaijan, Belarus, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, Kyrgyzstan, Macedonia, Moldova, Montenegro, Republic of Georgia, Russia, Serbia, and Ukraine. Exceptionally, one scholarship per course may be granted for lecturers coming from the countries mentioned.

Deadline for submitting applications is 22 March 2014.

Read more on: <http://www.iuc.hr/course-details.php?id=805>

Izdavač: Centar za građansko obrazovanje (CGO)

EIC Bilten - Evropski puls - je elektronski časopis koji izlazi uz podršku fondacije Friedrich Ebert od 2005. Od 2013. Zaveden je u Ministarstvu kulture pod rednim brojem 578.

Glavni i odgovorni urednik: Vladan Žugić
Uređivački kolegijum: Vera Šćepanović, Daliborka Uljarević, Svetlana Pešić
Prevod i lektura: CGO
Prelom i ilustracije: Dragana Koprivica
Produkcija: Centar za građansko obrazovanje

Adresa redakcije: Njegoševa 36/1 Tel/fax: +382 20 665 112, 665 327 ep@cgo-cce.org, info@cgo-cce.org
Evropski puls možete preuzeti na sajtu **www.cgo-cce.org** ili se pretplatiti za direktnu mjesečnu elektronsku dostavu putem maila **ep@cgo-cce.org**

